

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษากระบวนการพัฒนาอาจารย์ และปัญหาการพัฒนาอาจารย์ตามกระบวนการพัฒนาอาจารย์ ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาอาจารย์ ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาอาจารย์ตามกระบวนการพัฒนาอาจารย์ ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย มีลำดับขั้น คือ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

ผู้บริหาร ได้แก่

คณบดีทุกคน หรือรองคณบดีที่คณบดีมอบหมายให้แทน รวม 11 คน

ผู้ปฏิบัติการ ได้แก่

หัวหน้าภาควิชาของแต่ละสถาบันทุกคน รวม 76 คน

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 87 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดที่กำหนดจากกระบวนการพัฒนาบุคลากร ของ แคสตันเตอร์ Castetter (1996 : 225 - 265) แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์แบบคี่ หรือ รองแบบคี่ที่แบบคี่มอบหมายให้แทน มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สถานภาพส่วนตัว ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ภูมิทางการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอาจารย์ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ค่าย จำนวน 22 ข้อ คือ

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาอาจารย์ (Diagnosing Development Needs) มีคำถาม 6 ข้อ (ข้อ 1 - 6)
2. การวางแผนการพัฒนาอาจารย์ (Design of Development plans) มีคำถาม 7 ข้อ (ข้อ 7 - 13)
3. การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาอาจารย์ (Implementing Development Program) มีคำถาม 5 ข้อ (ข้อ 14 - 18)
4. การประเมินผลการพัฒนาอาจารย์ (Evaluation the Development Program) มีคำถาม 4 ข้อ (ข้อ 19 - 22)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาอาจารย์ตามกระบวนการพัฒนาอาจารย์ ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้ง 4 ค่าย จำนวน 12 ข้อ คือ

1. ปัญหาด้านการหาความจำเป็นในการพัฒนาอาจารย์ มีคำถาม 3 ข้อ (ข้อ 1 - 3)
2. ปัญหาด้านการวางแผนการพัฒนาอาจารย์ มีคำถาม 3 ข้อ (ข้อ 4 - 6)
3. ปัญหาด้านการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาอาจารย์ มีคำถาม 4 ข้อ (ข้อ 7 - 10)

4. ปัญหาด้านการประเมินผลการพัฒนาอาจารย์

มีคำถาม 2 ข้อ (ข้อ 11 - 12)

ชุดที่ 2 แบบสอบถาม ใช้ถามผู้ปฏิบัติการ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่หรือได้ปฏิบัติอยู่ ในการพัฒนาอาจารย์ตามกระบวนการพัฒนาอาจารย์ทั้ง 4 ด้าน ของคณะกรรมการ/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 52 ข้อ คือ

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาอาจารย์ (Diagnosing Development Needs) มีคำถาม 18 ข้อ (ข้อ 1 - 18)
2. การวางแผนการพัฒนาอาจารย์ (Design of Development plans) มีคำถาม 10 ข้อ (ข้อ 19 - 28)
3. การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาอาจารย์ (Implementing Development Program) มีคำถาม 14 ข้อ (ข้อ 29 - 42)
4. การประเมินผลการพัฒนาอาจารย์ (Evaluation the Development program) มีคำถาม 10 ข้อ (ข้อ 43 - 52)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาอาจารย์ตามกระบวนการพัฒนาอาจารย์ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 42 ข้อ คือ

1. ปัญหาด้านการหาความจำเป็นในการพัฒนาอาจารย์ มีคำถาม 9 ข้อ (ข้อ 1 - 9)
2. ปัญหาด้านการวางแผนการพัฒนาอาจารย์ มีคำถาม 14 ข้อ (ข้อ 10 - 23)
3. ปัญหาด้านการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาอาจารย์ มีคำถาม 10 ข้อ (ข้อ 24 - 33)
4. ปัญหาด้านการประเมินผลการพัฒนาอาจารย์ มีคำถาม 9 ข้อ (ข้อ 34 - 42)

ผู้ตอบแบบสอบถามจะทำเครื่องหมาย (✓) เลือกตอบ เพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย แบบสอบถามนี้ครอบคลุมถึงระดับสภาพที่เป็นอยู่ หรือได้ปฏิบัติอยู่ และระดับ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอาจารย์ ทั้ง 4 ด้าน ตามกรอบแนวคิด กระบวนการพัฒนาบุคลากรของ แคสตันเตอร์ Castetter (1996 : 225 - 265) โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบพิจารณา คือ

สภาพที่เป็นอยู่หรือได้ปฏิบัติอยู่

- 4 หมายความว่า มีระดับสภาพที่เป็นอยู่ หรือได้ปฏิบัติอยู่มากที่สุด
- 3 หมายความว่า มีระดับสภาพที่เป็นอยู่ หรือได้ปฏิบัติอยู่มาก
- 2 หมายความว่า มีระดับสภาพที่เป็นอยู่ หรือได้ปฏิบัติอยู่น้อย
- 1 หมายความว่า มีระดับสภาพที่เป็นอยู่ หรือได้ปฏิบัติอยู่น้อยที่สุด
- 0 หมายความว่า มีระดับสภาพที่เป็นอยู่ไม่มีเลย หรือไม่ได้ปฏิบัติเลย

ปัญหาที่ประสบอยู่

- 4 หมายความว่า มีระดับปัญหามากที่สุด
- 3 หมายความว่า มีระดับปัญหามาก
- 2 หมายความว่า มีระดับปัญหาน้อย
- 1 หมายความว่า มีระดับปัญหาน้อยที่สุด
- 0 หมายความว่า ไม่มีระดับปัญหาเลย

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า เอกสาร ตำรา วารสาร และ รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิด กระบวนการพัฒนาบุคลากรของ แคสตันเตอร์ Castetter (1996 : 225 - 265) แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความแม่นยำในเนื้อหา Content Validity) จำนวน 5 ท่าน คือ

1. รองศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราดลย์

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อดีต หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา

และรองคณบดีปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)

2. ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อดีต คณบดีคณะครุศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์
อาจารย์ประจำภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อดีต คณบดีคณะครุศาสตร์
4. ฯพณฯ อภิสัทธ์ เวชชาชีวะ
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
5. นายศกรินทร์ สุวรรณโรจน์
ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ

นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขให้แล้วมาพิจารณา
ปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปรวบรวมพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือใน
การวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย และคณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง คณบดีคณะครุศาสตร์/
ศึกษาศาสตร์ 11 ท่าน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

3.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์พร้อมทั้ง
นัดหมายการสัมภาษณ์ไปยังผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ช่วงเวลา
ในการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม - 11 มีนาคม พ.ศ.2542 ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่
คณบดี 10 ท่าน และรองคณบดีที่คณบดีมอบหมาย 1 ท่าน ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 11 คน จากมหาวิทยาลัย 11 แห่ง คือ

1. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยทักษิณ

6. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
7. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยบูรพา
8. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
9. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
11. คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.3 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือการวิจัยจากคณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าภาควิชาทุกภาควิชาของ
คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทั้ง 11 แห่งดังกล่าว จำนวน 76 ท่าน ในการตอบแบบ
สอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อเดินทางไป
สัมภาษณ์คณบดีของแต่ละสถาบัน แบบสอบถามที่ส่งไปทางไปรษณีย์จำนวน 76 ฉบับ ได้รับคืน
มาในสภาพที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยได้ จำนวน 66 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.84

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ให้วิหาค่าความถี่ และ
ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา กระบวนการพัฒนาอาจารย์ และปัญหา
เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอาจารย์ ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่
ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ในส่วนที่คล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่
และค่าร้อยละนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

4.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่ หรือได้ปฏิบัติอยู่ และปัญหาความ
กระบวนการพัฒนาอาจารย์ ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย วิเคราะห์
ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้

1. ค่าร้อยละของรายการใด = $\frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum fx$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	หมายถึง	จำนวนผู้ให้ข้อมูล

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ	$\sum fx$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum fx^2$	หมายถึง	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
	N	หมายถึง	จำนวนผู้ให้ข้อมูล

(ประกอบ กรรณสูต 2541, 51)